

1035**ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA**

z dnia 26 czerwca 1952 r.

w przedmiocie zasad systemu finansowego i gospodarki finansowej spółdzielni produkcyjnych.

W wykonaniu uchwały Nr 105 Prezydium Rządu z dnia 1 marca 1952 r. w sprawie gospodarki finansowej spółdzielni produkcyjnych, określonych w załączniku, Minister Rolnictwa: w z. *St. Kuhl*

Załącznik do zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 czerwca 1952 r. (poz. 1035).

ZASADY SYSTEMU FINANSOWEGO I GOSPODARKI FINANSOWEJ SPÓŁDZIELNI PRODUKCYJNYCH**I. Postanowienia wstępne.**

§ 1. Zasady systemu finansowego, ustalone w niniejszym zarządzeniu, mają zastosowanie do rolniczych spółdzielni produkcyjnych wszystkich typów.

§ 2. 1. Każda spółdzielnia produkcyjna posiada odrębną osobowość prawną. Działalność gospodarcza oraz organizacja wewnętrzna spółdzielni oparte są na postanowieniach statutu.

2. Działalnością spółdzielni kieruje i za jej prace

oraz wyniki odpowiada przed ogólnym zebraniem członków zarząd spółdzielni. Zakres działania i kompetencje zarządu spółdzielni określają postanowienia statutu.

3. Całą gospodarczą i finansową działalność zarządu kontroluje w spółdzielni jej komisja rewizyjna, przeprowadzając kontrolę pod względem zgodności działalności zarządu (oraz księgowego) z postanowieniami statutu, zatwierdzonymi planami gospodarczymi oraz uchwałami ogólnego zebrania członków.

§ 3. Prezydium rad narodowych (powiatowych i wojewódzkich) — wydziały rolnictwa i leśnictwa — czuwają nad całokształtem działalności gospodarczej spółdzielni produkcyjnych.

§ 4. Bankiem finansującym spółdzielnie produkcyjne jest Bank Rolny.

II. Zasady ogólne.

§ 5. Wszystkie spółdzielnie produkcyjne:

- 1) korzystają z pełnej samodzielności, gospodarując w ramach planów gospodarczych (produkcyjnych i inwestycyjnych) i preliminarzy wpływów i wydatków, zatwierdzonych przez ogólne zebranie członków;
- 2) wchodzi — w związku ze swą działalnością gospodarczą — w stosunki z innymi przedsiębiorstwami i organizacjami;
- 3) prowadzą samodzielną rachunkowość i sporządzają roczne zamknięcia rachunkowe;
- 4) posiadają własne rachunki bankowe;
- 5) korzystają bezpośrednio z kredytów bankowych (obrotowych i inwestycyjnych) oraz dotacji budżetowych.

§ 6. Spółdzielnie produkcyjne powinny prowadzić planową gospodarkę finansową, a w szczególności:

- 1) wszystkie własne środki pieniężne (obrotowe i inwestycyjne) przechowywać (oprócz sum przewidzianych na pogotowie kasowe) na odpowiednich rachunkach w Banku Rolnym;
- 2) zużywać własne środki pieniężne oraz uzyskane kredyty i dotacje zgodnie z planem gospodarczym zatwierdzonym przez ogólne zebranie członków, a w szczególności:
  - a) środki obrotowe zużywać zgodnie z celami określonymi w planie produkcyjnym i w ramach sum przewidzianych na te cele w preliminarzu wpływów i wydatków produkcyjnych,
  - b) środki inwestycyjne zużywać zgodnie z celami określonymi w planie inwestycyjnym i w ramach sum przewidzianych na te cele w preliminarzu wpływów i wydatków inwestycyjnych, tj. wyłącznie na zwiększenie trwałych środków zespołowej gospodarki;
- 3) rozchodować środki pieniężne, znajdujące się na rachunkach w Banku oraz w kasie spółdzielni, wyłącznie na pisemne dyspozycje podpisane przez upoważnione władze spółdzielni oraz księgowego;
- 4) dokonywać zapłaty należności innym instytucjom i osobom zgodnie z ustalonymi dla spółdzielni produkcyjnych szczegółowymi przepisami o obrocie bezgotówkowym i rozliczeniach;
- 5) przestrzegać rozgraniczenia między środkami funduszu niepodzielnych, środkami pomocy Państwa w zakresie inwestycji a pozostałymi środkami;
- 6) nie udzielać kredytu towarowego i nie korzystać z niego poza przypadkami objętymi typowymi umowami (np. z państwowym ośrodkiem maszynowym);
- 7) zaliczkować pracujących (członków i ich rodziny) zgodnie z wytycznymi statutu i przepisami Minister-

stwa Rolnictwa w zasadzie ze środków własnych, w ramach sum przewidzianych na ten cel w preliminarzu wpływów i wydatków;

- 8) prowadzić oszczędną gospodarkę finansową, tj. dysponować środkami pieniężnymi tylko na pokrycie niezbędnych potrzeb gospodarczych.

§ 7. Prezydium rad narodowych (powiatowych i wojewódzkich) — wydziały rolnictwa i leśnictwa:

- 1) udzielają spółdzielniom produkcyjnym wskazań w zakresie opracowywania i realizacji planów spółdzielni;
  - 2) rozpatrują plany produkcyjne i preliminarze wpływów i wydatków spółdzielni oraz akceptują ich plany inwestycyjne;
  - 3) opiniują wnioski spółdzielni produkcyjnych, kierowane do Banku Rolnego:
    - a) o udzielenie kredytów obrotowych,
    - b) o udzielenie prólogat terminów spłat kredytów;
  - 4) akceptują wysokość sumy wnioskowanej przez spółdzielnię do Banku o udzielenie kredytu na:
    - a) zaliczkowanie członków,
    - b) inne cele gospodarcze;
  - 5) prowadzą poprzez aparat instruktorów rachunkowości spółdzielni produkcyjnych doradztwo w zakresie rachunkowości, w sporządzaniu preliminarzy wpływów i wydatków, zamknięć i sprawozdań rocznych oraz podziału dochodów;
  - 6) uzgadniają działalność — na odcinku spółdzielni produkcyjnych — kompetentnych wydziałów, oddziałów i referatów prezydiów rad narodowych;
  - 7) koordynują działalność instytucji i jednostek współpracujących w zakresie ubezpieczeń, robót, zbytu, dostaw i usług, wykonywanych na rzecz spółdzielni produkcyjnych, a w szczególności:
    - a) państwowych ośrodków maszynowych — w zakresie doradztwa w opracowywaniu i realizacji planów gospodarczych, wykonywaniu usług i dokonywaniu rozliczeń za usług
    - b) Państwowego Zakładu Ubezpieczeń — w zakresie przeprowadzania ubezpieczeń w spółdzielniach, opłacania składek i wypłacania odszkodowań,
    - c) innych instytucji, przedsiębiorstw i jednostek — w zakresie zaopatrzenia, zbytu i usług;
  - 8) współpracują ściśle z oddziałem Banku Rolnego w zakresie instruktażu i pomocy w ulepszaniu gospodarki finansowej spółdzielni, na zasadach określonych w odrębnym zarządzeniu Ministrów Finansów i Rolnictwa;
  - 9) czuwają nad prawidłowością zawieranych przez spółdzielnie produkcyjne umów i nad właściwym obustronnym ich wykonaniem;
  - 10) czuwają, wspólnie z wydziałem finansowym prezydium rady narodowej, nad przestrzeganiem zasad gospodarki finansowej i rachunkowości spółdzielni.
- § 8. Bank Rolny (właściwy jego oddział terenowy) jako bank finansujący spółdzielnie produkcyjne:
- 1) przechowuje środki pieniężne spółdzielni (obrotowe i inwestycyjne) na odpowiednich rachunkach;
  - 2) finansuje na podstawie zatwierdzonych planów potrzeby spółdzielni, wynikające z ich działalności gospodarczej;
  - 3) pomaga spółdzielniom w organizowaniu ich gospodarki finansowej i księgowości finansowej zgodnie ze statutem i odpowiednimi przepisami finansowymi, obowiązującymi spółdzielnie produkcyjne;
  - 4) czuwa nad regulowaniem przez spółdzielnie produkcyjne we właściwych terminach ich zobowiązań oraz pomaga w ujawnianiu i egzekwowaniu wierzytelności spółdzielni produkcyjnych.

- 5) czuwa nad gromadzeniem i odprowadzeniem przez spółdzielnie produkcyjne wydzielanych i uzyskiwanych bieżąco pieniężnych środków funduszy niepodzielnych na właściwy rachunek do Banku Rolnego oraz nad prawidłowym wydatkowaniem tych funduszy;
- 6) wydaje środki pieniężne spółdzielni, przechowywane na ich rachunkach w Banku Rolnym, tylko na pisemne dyspozycje, podpisane przez upoważnione władze spółdzielni oraz księgowego;
- 7) ułatwia spółdzielniom uzupełnianie pogotowia kasowego i odprowadzanie nadwyżek z tego pogotowia przez zastosowanie rachunków zastępczych w gminnych kasach spółdzielczych;
- 8) sprawuje nadzór nad gospodarką finansową spółdzielni w zakresie przestrzegania przez spółdzielnie obowiązujących je finansowych przepisów oraz postanowień statutowych i ogólnego zebrania członków w tym zakresie.

§ 9. Jeśli spółdzielnia produkcyjna świadomie narusza zasady gospodarki finansowej, wówczas Bank Rolny, po uprzednim porozumieniu się z prezydium powiatowej rady narodowej, upoważniony jest do podjęcia decyzji aż do wstrzymania kredytowania włącznie.

§ 10. Bank Rolny informuje przynajmniej raz do roku ogólne zebranie członków spółdzielni produkcyjnej o zakresie udzielonej spółdzielni pomocy finansowej oraz powiadamia o przypadkach naruszania przez władze spółdzielni zasad gospodarki finansowej.

§ 11. 1. Bank Rolny ściśle współpracuje z prezydium rady narodowej w zakresie działalności finansowej spółdzielni produkcyjnych.

2. W związku z tym:

- 1) zawiadamia prezydium rady narodowej o wszelkich trudnościach, wynikających przy finansowaniu spółdzielni;
- 2) przedkłada prezydium rady narodowej raz na kwartał sprawozdanie o udzielonej pomocy spółdzielniom i o wypadkach naruszania zasad gospodarki finansowej przez władze spółdzielni.

III. Plan gospodarczy i jego finansowanie.

§ 12. 1. Podstawą działalności gospodarczej spółdzielni produkcyjnych są sporządzone według instrukcji i wzorów Ministerstwa Rolnictwa roczne plany gospodarcze (produkcyjne i inwestycyjne) oraz preliminarze wpływów i wydatków spółdzielni.

2. Plany produkcyjne, preliminarze wpływów i wydatków spółdzielni, jak również sprawozdania roczne rozpatruje, a plany inwestycyjne akceptuje prezydium powiatowej rady narodowej na podstawie opinii właściwego państwowego ośrodka maszynowego i Banku Rolnego (w części pokrycia finansowego) przedłożonych do rozpatrzenia na posiedzeniu komisji koordynacyjnej.

§ 13. 1. Plan produkcyjny spółdzielni obejmuje całość produkcji roślinnej, zwierzęcej oraz innych działań gospodarki spółdzielni. Stanowi on podstawę do sfinansowania potrzeb produkcyjnych spółdzielni, wynikających z tego planu. Potrzeby finansowe planu powinny znaleźć swój wyraz w preliminarzu wpływów i wydatków spółdzielni.

2. Finansowanie planu produkcyjnego powinno być dokonywane w zasadzie ze środków własnych spółdzielni, a dopiero w przypadku braku ich w poszczególnych okresach — z obrotowych kredytów bankowych.

§ 14. 1. Roczny plan inwestycyjny sporządza spółdzielnia produkcyjna w oparciu o planowe zadania pro-

dukcyjne i w powiązaniu z preliminarzem wpływów i wydatków.

2. Rzeczowy plan inwestycyjny spółdzielni zatwierdza prezydium powiatowej rady narodowej bez względu na to, czy spółdzielnia realizuje plan przy użyciu środków własnych, czy też środków pomocy Państwa.

3. Zatwierdzanie rzeczowych planów inwestycyjnych dla ogółu spółdzielni powiatu dokonuje prezydium powiatowej rady narodowej w granicach środków rzeczowych i finansowych, przyznanych z planu inwestycyjnego dla spółdzielni danego powiatu, po uwzględnieniu wkładu własnych środków spółdzielni.

4. Na podstawie rzeczowego planu inwestycyjnego spółdzielni, zatwierzonego przez prezydium powiatowej rady narodowej, inwestycje finansuje właściwy terenowo oddział Banku Rolnego:

- 1) w pierwszym rzędzie ze środków własnych spółdzielni (funduszy niepodzielnych), a w razie ich braku;
- 2) ze środków pomocy Państwa (kredytów bankowych i dotacji budżetowych) w ramach limitu pieniężnego określonego dla spółdzielni produkcyjnych powiatu.

5. Szczegółowe zasady finansowania inwestycji spółdzielni produkcyjnych uregulują odrębne przepisy Ministerstwa Rolnictwa i Ministerstwa Finansów.

§ 15. 1. Preliminarz wpływów i wydatków spółdzielni obejmuje cztery zasadnicze działy wpływów i wydatków, a mianowicie:

- 1) rozliczenia roku ubiegłego;
- 2) wpływy i wydatki, dotyczące bieżącej produkcji spółdzielni;
- 3) wpływy i wydatki, dotyczące inwestycji spółdzielni;
- 4) wpływy i wydatki, dotyczące środków na cele społeczne spółdzielni.

2. Poszczególne działy (część) preliminarza wpływów i wydatków powinny być ściśle powiązane z planem gospodarczym spółdzielni.

IV. Rodzaje środków gospodarczych i źródła ich pokrycia.

§ 16. Dla realizacji zadań, określonych w statutach i planach gospodarczych, spółdzielnie posiadają odpowiednie środki trwałe i obrotowe. Podział środków w zależności od funkcji, jaką spełniają w działalności gospodarczej spółdzielni, określa odrębna instrukcja Ministra Rolnictwa o rachunkowości spółdzielni, wydana w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 17. Podstawowymi źródłami pokrycia środków spółdzielni są:

- 1) wpisowe i udziały pieniężne oraz wkłady inwentarzowe członków spółdzielni (wniesione zwrotnie), zaliczane na fundusz udziałów pieniężnych i fundusz wkładów inwentarzowych;
- 2) wkłady inwentarzowe członków, wniesione odpłatnie;
- 3) ustalona statutem część naturalnych dochodów spółdzielni, przeznaczona na zaspokojenie potrzeb gospodarczych, a mianowicie: fundusz siewny podstawowy i rezerwowy oraz fundusz paszowy podstawowy i rezerwowy;
- 4) odpisy części ogólnego dochodu na wspólny fundusz inwestycyjny i społeczny w wysokości określonej statutem;
- 5) wartość własnej robocizny (ręcznej i sprzężajnej) oraz materiałów pochodzenia własnego zużytych przy wykonywaniu robót inwestycyjnych;
- 6) wartości przyrostu inwentarza żywego (przyrost wagi, przychówek);
- 7) pomoc Państwa w postaci udzielanych spółdzielniom kredytów bankowych i dotacji budżetowych.

V. Zasady finansowania i kontroli finansowej.

A. Ewidencja środków pieniężnych.

§ 18. Ewidencję własnych środków pieniężnych oraz kredytów bankowych i dotacji spółdzielnia produkcyjna prowadzi za pośrednictwem następujących rachunków:

- 1) kasa; w kasie przechowuje spółdzielnia gotówkę na bieżące wpłaty w granicach pogotowia kasowego, którego wysokość ustalona jest uchwałą ogólnego zebrania członków po uprzednim uzgodnieniu przez zarząd spółdzielni z Bankiem Rolnym;
- 2) rachunek rozliczeniowy w Banku Rolnym; na tym rachunku w Banku spółdzielnia przechowuje środki pieniężne, przeznaczone na cele obrotowe;
- 3) rachunek zastępczy w gminnej kasie spółdzielczej; rachunek ten służy do ułatwienia spółdzielniom produkcyjnym dokonywania wpłat i wypłat gotówkowych na uzupełnienie pogotowia kasowego i ma charakter pomocniczy w stosunku do właściwego rachunku rozliczeniowego spółdzielni w Banku Rolnym;
- 4) rachunek środków inwestycyjnych; środki własne, przeznaczone na inwestycje, przechowuje spółdzielnia na odrębnym rachunku środków inwestycyjnych w Banku Rolnym;
- 5) rachunek funduszu społecznego; na tym rachunku w Banku Rolnym gromadzi spółdzielnia środki pieniężne przeznaczone na nakłady o charakterze socjalnym, kulturalno-bytowym, szkoleniowym oraz na cele pomocy członkom spółdzielni, określone statutem;
- 6) kredyty; dla ewidencji kredytów udzielanych spółdzielniom produkcyjnym zarówno oddziały Banku Rolnego jak również spółdzielnie prowadzą oddzielne rachunki dla każdego rodzaju kredytu; w obowiązującej dla spółdzielni produkcyjnych rachunkowości zobowiązania spółdzielni w stosunku do Banku z tytułu otrzymanych kredytów, w zależności od ich rodzajów, prowadzi się na:
  - a) rachunku kredytu obrotowego,
  - b) rachunku kredytu inwestycyjnego;
 rachunki te rozbite są na odpowiednie podrachunki, stosownie do terminów spłat i przeznaczeń kredytów;
- 7) dotacje; dla ewidencji otrzymanych dotacji spółdzielnie produkcyjne prowadzą oddzielny rachunek z odpowiednim jego rozbięciem, stosownie do przeznaczeń.

B. Finansowanie produkcji.

§ 19. 1. Finansowanie produkcji w spółdzielniach odbywa się zasadniczo z własnych środków obrotowych, a w przypadku przejściowego ich braku mogą być udzielane kredyty bankowe na pokrycie niezbędnych nakładów przewidzianych w planie gospodarczym.

2. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach mogą być sfinansowane kredytem bankowym pilne potrzeby gospodarcze spółdzielni, nie ujęte w planie, pod warunkiem późniejszego urealnienia planu i uwzględnienia spłaty kredytu w preliminarzu wpływów i wydatków.

3. Terminy płatności kredytów obrotowych ustala się na okres do 14 miesięcy. Okres ten powinien uwzględniać długość cyklu produkcyjnego, a spłata kredytu powinna być uwzględniona w preliminarzu wpływów i wydatków i powinna nastąpić z wpływów tego cyklu produkcyjnego, na którego sfinansowanie kredyt ten został zaciągnięty.

4. Sposób uzyskiwania przez spółdzielnie kredytów, ich rodzaje, terminy płatności oraz warunki proлонatory zostaną określone szczegółową instrukcją Banku Rolnego

uzgodnioną z Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa.

C. Finansowanie inwestycji.

§ 20. 1. Rzeczowy plan inwestycyjny spółdzielni, po zatwierdzeniu go przez prezydium powiatowej rady narodowej, finansuje terenowo właściwy oddział Banku Rolnego z przeznaczonych na ten cel środków własnych spółdzielni (z funduszu inwestycyjnego) oraz z określonych dla powiatu środków pomocy Państwa dla spółdzielni produkcyjnych. Sposób i tryb finansowania inwestycji spółdzielni produkcyjnych określa odrębne zarządzenie Ministrów Rolnictwa i Finansów.

2. Bank Rolny czuwa nad tym, ażeby przy sporządzaniu preliminarza wpływów i wydatków w spółdzielni środki własne spółdzielni z funduszu inwestycyjnego były rezerwowane i przeznaczone przez spółdzielnie w pierwszej kolejności na: spłatę kredytów antycypacyjnych wraz z oprocentowaniem, rat i oprocentowania kredytów inwestycyjnych, spłatę rat na rzecz Funduszu Ziemi, rat za meliorację oraz na opłacenie pozostałych, nie pokrytych przez spółdzielnie do końca roku, bieżących należności z tytułu zadłużeń o charakterze inwestycyjnym.

3. W związku z powyższym Bank Rolny:

- 1) przesyła spółdzielni:
  - a) pod koniec roku obrachunkowego wykaz sum (rat kredytów inwestycyjnych i oprocentowania), zaległych i zapadających do spłaty w terminie do dnia 31 grudnia oraz płatnych w następnym roku,
  - b) na początku roku następnego:
    - wykaz zobowiązań nie opłaconych przez spółdzielnię do końca roku ubiegłego z tytułu dostaw i usług,
    - zawiadomienie o wysokości sumy otrzymanej przez spółdzielnię od Banku z tytułu naliczonego przez Bank oprocentowania za nagromadzone na rachunkach funduszy niepodzielnych środki pieniężne spółdzielni;
- 2) czuwa łącznie z prezydium powiatowej rady narodowej nad tym, ażeby przy podziale dochodów spółdzielni wydzielony został fundusz inwestycyjny w wysokości statutowej;
- 3) czuwa nad tym, ażeby spółdzielnie zarezerwowały z funduszu inwestycyjnego odpowiednią sumę na opłacenie rat kredytów inwestycyjnych oraz odsetek przypadających do spłaty w roku bieżącym oraz następnym;
- 4) czuwa nad tym, ażeby kredyt krótkoterminowy (antycypacyjny) udzielony na inwestycje pod planowany fundusz inwestycyjny roku obrachunkowego nie przekroczył tej części funduszu, która przeznaczona jest na sfinansowanie inwestycji.

D. Dysponowanie środkami pieniężnymi.

§ 21. 1. Dysponowanie środkami pieniężnymi spółdzielni, znajdującymi się na jej rachunkach bankowych środków własnych i kredytowych, może się odbywać zgodnie z postanowieniami statutu wyłącznie na podstawie pisemnego zlecenia spółdzielni (podpisanego przez upoważnione osoby zarządu spółdzielni oraz księgowego), przy czym obowiązują tu przepisy o rozliczeniach finansowych, ustalone dla spółdzielni produkcyjnych.

2. W przypadku rozwiązania spółdzielni majątkiem jej może dysponować komisja likwidacyjna lub osoby upoważnione.

3. Spółdzielniom nowopowstałym Bank może udzielać kredytu z chwilą uzyskania przez nie zaświadczenia o zatwierdzeniu spółdzielni przez prezydium powiatowej rady narodowej.

E. Kontrola finansowa.

§ 22. 1. Finansową kontrolę prac zarządu oraz księgowego, w szczególności kontrolę wpływów i wydatków i ich zgodności z planem, przeprowadza komisja rewizyjna spółdzielni co najmniej raz na kwartał. Stwierdzone niedokładności komisja rewizyjna przedstawia ogólnemu zebraniu członków.

2. Bank Rolny czuwa nad przestrzeganiem przez władze spółdzielni zasad gospodarki finansowej oraz postanowień statutu i ogólnego zebrania członków w zakresie gospodarki finansowej. Bank Rolny sprawuje ponadto nadzór nad właściwym i celowym wykorzystaniem przez spółdzielnie produkcyjne przydzielonych im środków pomocy Państwa (kredytów bankowych oraz dotacji budżetowych). Stwierdzone niedokładności Bank Rolny przedstawia ogólnemu zebraniu członków spółdzielni z wnioskami, dotyczącymi usprawnienia prac. W przypadkach świadomego naruszenia przez władze spółdzielni zasad gospodarki finansowej (mimo uprzedniej pomocy i instruktażu) Bank Rolny przedstawia tego rodzaju fakty prezydium powiatowej rady narodowej, które uprawnia je do wydania odpowiednich decyzji.

VI. Zbyt, zaopatrzenie, praca, usługi i rozliczenia.

§ 23. 1. Spółdzielnia produkcyjna zbywa produkty swego gospodarstwa przede wszystkim na wypełnienie zobowiązań wobec Państwa przez:

- 1) planowy skup;
- 2) odstawę ziemiopłodów na spłatę usług państwowego ośrodka maszynowego;
- 3) zwrot pożyczek nasiennych;
- 4) wywiązanie się z umów kontraktacyjnych.

2. Po wykonaniu zobowiązań wobec Państwa spółdzielnia może zbywać produkty przez:

- 1) odstawę dla Państwa w ponadplanowym skupie;
- 2) sprzedaż różnym instytucjom i gospodarstwom społecznym;
- 3) sprzedaż na wolnym rynku.

§ 24. Spółdzielnia produkcyjna zaopatruje się w potrzebne do wykonania planu materiały i towary przez zakup i wymianę przede wszystkim w przedsiębiorstwach i instytucjach społecznych.

§ 25. 1. Z pracy najemnej i usług obcych korzysta spółdzielnia zgodnie z postanowieniami statutu i potrzebami planu gospodarczego.

2. W spółdzielni mogą uczestniczyć w zespołowej pracy chłopci bezrolni i małorojni na warunkach pracy spółdzielni, rozliczanej w formie dniówek obrachunkowych.

§ 26. Rozliczenia między spółdzielniami produkcyjnymi a przedsiębiorstwami i instytucjami społecznymi regulują odrębne przepisy.

VII. Podział dochodu spółdzielni.

§ 27. Obliczanie i podział dochodu odbywa się zgodnie z postanowieniami poszczególnych statutów spół-

dzielni, przy czym należy mieć na uwadze następujący sposób podziału: Z ogólnego uzyskanego przez spółdzielnię przychodu rocznego spółdzielnia:

- 1) odlicza ziarno na zasiew oraz paszę dla inwentarza zespołowego na okres do nowych zbiorów, a także rezerwy na wypadek nieurodzaju;
- 2) zabezpiecza środki (pieniężne i produkty) niezbędne do wypełnienia zobowiązań wobec Państwa przez:
  - a) dokonanie planowanych odstaw produktów i wypełnianie zadań wynikających z umów kontraktacyjnych oraz
  - b) uregulowanie zobowiązań z tytułu podatku i spłaty zaciągniętych kredytów obrotowych oraz ze składek ubezpieczeniowych;
- 3) rozlicza się z państwowym ośrodkiem maszynowym za usługi wykonane zgodnie z zawartą i posiadającą moc prawną umową;
- 4) zabezpiecza środki na wydatki związane z bieżącymi, niezbędnymi potrzebami produkcyjnymi (zakup nasion i pasz, uzupełnienie upłynionych środków trwałych);
- 5) zabezpiecza spłatę ze środków wspólnego funduszu inwestycyjnego:
  - a) kredytów antycypacyjnych wraz z odsetkami, rat i odsetek przypadających do spłaty zaciągniętych kredytów inwestycyjnych,
  - b) rat na rzecz Funduszu Ziemi,
  - c) rat za meliorację,
  - d) innych zobowiązań inwestycyjnych;
- 6) wydziela fundusze przewidziane statutem;
- 7) cała pozostała część plonów i produktów oraz dochodów pieniężnych (uzyskanych ze sprzedaży) stanowi roczny dochód podzielną spółdzielni i podlega podziałowi między członków spółdzielni na zasadach ustalonych statutami poszczególnych typów spółdzielni.

VIII. Rachunkowość i sprawozdawczość.

§ 28. 1. Spółdzielnie prowadzą rachunkowość według zasad określonych przepisami wydanymi przez Ministerstwo Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Finansów oraz sporządzają raz w roku sprawozdanie roczne wraz z bilansem.

2. Zasady i tryb sporządzania sprawozdań i bilansu określają przepisy Ministerstwa Rolnictwa wydane w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego i Ministerstwem Finansów.

3. W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości spółdzielnie korzystają z pomocy instruktorów rachunkowości spółdzielni produkcyjnych. Instruktorzy ci zobowiązani są do instruowania i czuwania nad właściwym i bieżącym prowadzeniem księgowości i bilansów oraz sprawozdań rocznych zgodnie z przepisami.